

JAK MOŻNA WYKREOWAĆ
PORTRET MATKI? O WIZERUNKU
MATKI W LAMENCIE
ŚWIĘTOKRZYSKIM I INNYCH
TEKSTACH KULTURY

TADEUSZ BANOWSKI
BEATA ZIELIŃSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły branżowej II stopnia

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Święch

Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Jak można wykreować portret matki? O wizerunku matki w Lamencie świętokrzyskim i innych tekstach kultury

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

I/90 minut

Cele

Uczeń:

- odczytuje portret matki w tekstach literackich;
- charakteryzuje postawę Matki Boskiej;
- wyjaśnia znaczenie motywu Stabat Mater i nurtu doloryzmu;
- wskazuje rolę i cechy matki w życiu człowieka;
- interpretuje tekst ikoniczny;
- porównuje różne kreacje matek;
- tworzy konspekt wypowiedzi argumentacyjnej.

Metody/Techniki/Formy pracy

- problemowa – interpretacja tekstu literackiego i ikonicznego;
- praca w grupach;
- praca zespołowa;
- asocjogram;
- mapa myśli;
- dyskusja.

Środki dydaktyczne

- wiersz *Lament świętokrzyski*
- wiersz Krzysztofa Kamila Baczyńskiego *Elegia o... [chłopcu polskim]*
- obraz Stanisława Wyspiańskiego *Macierzyństwo*, <https://objects/43392/a8c4.jpg>
- obraz Maxa Ginsburga *Pieta wojenna* <http://Pieta-by-Max-Ginsburg.jpg>
- obraz Rogiera van der Weydena, *Zdjęcie z krzyża*, <https://wikimedia.org/Eth.jpg>

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna

Nauczyciel prezentuje obraz Stanisława Wyspiańskiego *Macierzyństwo*, <https://objects/43392/a8c4.jpg> i prosi uczniów o podanie skojarzeń ze słowem matka oraz jej cechami, tworzy asocjogram na podstawie przykładów podanych przez młodzież.

Część właściwa

Uczniowie czytają *Lament świętokrzyski*. Podczas dyskusji określają formę tekstu jako monologu i – na podstawie wypowiedzi Marii – odnajdują różne kreacje matki. Określają do kogo zwraca się Matka Boża i na jaką postawę wskazują jej słowa. Odczytują deklarację Marii z ostatniej strofy wiersza. Wszystkie informacje zapisują w tabeli. Nauczyciel wprowadza pojęcie Mater Dolorosa. Dzieli klasę na grupy i przydziela zadania: grupa I – obraz Rogiera van der Weydena, *Zdjęcie z krzyża*; grupa II – obraz Maxa Ginsburga *Pieta wojenna*; grupa III – wiersz Krzysztofa Kamila Baczyńskiego *Elegia o... [chłopcu polskim]*.

Lekcja 2. Grupy odczytują zawarty w tekstach kultury obraz matek, wskazują na okoliczności, w jakich znajdują się kobiety, charakteryzują ich postawy. Na forum klasy prezentują swoje spostrzeżenia w postaci map myśli. Uczniowie w grupach stawiają tezę i tworzą argumenty w odniesieniu do tematu: jaki wizerunek matki ukazany jest w tekstach kultury? Popierają je przykładami omówionymi podczas lekcji.

Część podsumowująca

Uczniowie prezentują swoje argumenty dbając o poprawność retoryczną wypowiedzi, porównują je i uzupełniają, stosując wskazówki nauczyciela.

Komentarz metodyczny

Podczas zajęć uczniowie pracują w grupach metodami aktywizującymi, rozwijają umiejętności komunikacyjne, interpretują zarówno teksty literackie, jak i ikoniczne. Ćwiczą rozwiązywanie problemów z wielu punktów widzenia, przedstawiają różne ujęcie toposu matki. Lekcja sprawdzi się w pracy z uczniami z SPE ze względu na angażowanie wielu procesów zmysłowych. Koreluje z plastyką, historią sztuki, religią. Rozwija kompetencje kluczowe: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. Podczas pracy należy różnicować poziom i docenić zaangażowanie uczniów. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy wykorzystać mocne strony ucznia, budować atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń; dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. wydłużyć czas pracy, udzielić dodatkowych wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską. Należy także stosować ocenianie kształtujące, samoocenę i ocenę koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a gdzie popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Uczniowi zdolnemu można zaproponować wykonanie zestawienia

różnego ujęcia Piety w malarstwie. W odniesieniu do uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym należy dostosować wymagania do zaleceń określonych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.